

cutting through complexity™

Revizija

**Predavač: Marija Trifunović,
Ovlašćeni revizor**

Beograd, mart/april 2012. godine

Predmet predavanja:

- Pojam i značaj revizije
- Korisnici finansijskih izveštaja
- Vrste revizije
- Profesionalna regulativa – Etički kodeks
- Cilj revizije i koncept materijalnosti
- Revizorski dokaz
- Značajna pitanja koja se razmatraju tokom revizije
- Revizorsko mišljenje

U privrednom i administrativnom životu reč revizija je veoma prisutna, zbog čega nam se čini da znamo šta ona znači i šta pod tim pojmom podrazumevamo.

Reč “revizija” potiče od latinske reči “revisio” koja znači “ponovno viđenje, ponovno gledanje, pregled, obnova procesa.”

U zemljama engleskog govornog područja koristi se termin “auditor” (revizor), odnosno “auditing” (revizija), koji vuče korene od latinskog glagola “audire”, što znači čuti ili slušati. Ovaj termin karakterističan je za početke razvoja revizorske profesije, kada je revizor obavljao reviziju slušajući usmeni izveštaj obveznika revizije.

- **Revizija** je ispitivanje finansijskih izveštaja određenog pravnog lica od strane nezavisnog revizora i njen osnovni cilj je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izveštaji, po svim materijalno značajnim pitanjima, sastavljeni u skladu sa utvrđenim okvirom za finansijsko izveštavanje.
- Revizija se obavlja u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i samo revizorsko angažovanje ima za cilj da pruži visok nivo uveravanja da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Često se postavlja pitanje zašto postoji potreba za revizijom?

Odgovor na ovo pitanje može se pronaći u ekonomskom odnosu koji postoji unutar određenih poslovnih subjekata, kao i između tih poslovnih subjekata i svih onih koji imaju određeni interes u vezi sa njima.

Ako se zna da je glavni zadatak revizije ispitivanje i izražavanje mišljenja o realnosti i objektivnosti finansijskih izveštaja, onda se revizija posmatra kao “veza koja stvara poverenje” između uprave/rukovodstva koje priprema i prezentira finansijske izveštaje i korisnika informacija sadržanih u tim izveštajima.

Revizija povećava verodostojnost finansijskih izveštaja, a informacije sadržane u revidiranim finansijskim izveštajima predstavljaju kvalitetnu podlogu za poslovno odlučivanje.

Pri tome, informacije trebaju biti za sve korisnike neutralne, korektne za odlučivanje i dostavljene na profesionalan način.

RAZDVAJANJE FUNKCIJE UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA

- Rukovodstvo pravnog lica je zaduženo za izradu finansijskih izveštaja i za njihovu prezentaciju vlasnicima/osnivačima. Na ovaj način rukovodstvo polože račune za upravljanje sredstvima koja su im poverena na upravljanje.
- Razdvajanje vlasničke od upravljačke funkcije između vlasnika i rukovodstva, je značajan faktor za razumevanje važnosti vršenja revizije, pogotovo kada ona proističe iz propisa o trgovini hartijama od vrednosti. Veoma je značajno da svi tržišni učesnici imaju na raspolaganju sve neophodne informacije o pravnom licu i zato su revizorski izveštaj i revizorsko mišljenje od izuzetnog značaja, imajući u vidu da potiču od nezavisnog izvora.

Korisnici finansijskih izveštaja su brojni, a među najznačajnijim treba izdvojiti sledeće:

- **Vlasnike/osnivače** (zainteresovani za upravljanje, planiranje i kontrolu, odnosno ostvarene rezultate poslovanja/profit),
- **Centralne banke** (kao regulatorna tela nadležna za kontrolu poslovanja banaka),
- **Investitore - postojeće i potencijalne** (zabrinuti zbog rizika kojem izlažu svoj kapital, kao i zbog obezbeđenja prinosa od ulaganja; postojećim su neophodne informacije kako bi odlučili da li da kupuju, zadrže ili prodaju svoje akcije/udele, dok su budućim neophodne informacije koje im omogućavaju da ocene sposobnost pravnog lica da ostvaruje dobit i isplaćuje dividende),
- **Poverioce - banke, međunarodne finansijske organizacije i slično** (zainteresovani su za informacije koje im omogućavaju da sagledaju da li će sredstva koja su uložili biti vraćena u roku dospeća),

- **Kupci** (zainteresovani za informacije na osnovu kojih će oceniti bonitet trgovačkog društva i uslove za nastavak poslovne saradnje),
- **Vladu i njene agencije** (zainteresovani su za alokaciju resursa, za informacije neophodne za regulaciju aktivnosti pravnog lica, za utvrđivanje poreske politike, za utvrđivanje nacionalnog dohotka i druge statističke potrebe),
- **Zaposlene** (zainteresovani su za informacije o stabilnosti i profitabilnosti poslodavaca, kao i za one koje im omogućavaju da ocene sposobnost poslodavca da obezbedi plate, penziono osiguranje kao i mogućnosti zapošljavanja),
- **Javnost** (svako pravno lice vrši različit uticaj na javnost i samim tim može davati značajan doprinos lokalnoj ekonomiji kroz zapošljavanje određenog broja ljudi i angažovanje lokalnih dobavljača; finansijski izveštaji mogu da obezbede javnosti informacije o trendovima i najnovijim dostignućima u razvoju nekog pravnog lica i obimu njegove aktivnosti).

Poseban značaj revizorskih izveštaja za banke i druge finansijske organizacije usled sledećih razloga:

- specifičnih vrsta rizika vezanih za bankarske transakcije,
- velikog obima bankarskih aktivnosti i postojanje značajnih izloženosti rizicima koje se mogu javiti u kratkom vremenskom periodu,
- velike zavisnosti od kompjuterskih sistema,
- postojanja različitih zakonskih propisa u različitim pravnim sistemima u kojima banke posluju i
- neprekidnog razvoja novih proizvoda koji mogu biti neusaglašeni sa uporednim razvojem računovodstvenih principa i revizorskih procedura.

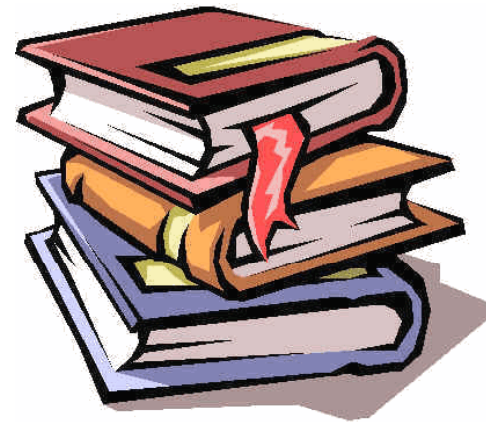
U zavisnosti od toga ko sprovodi reviziju u praksi se susreću sledeće vrste revizije:

- **Interna revizija** – ustanovljena unutar samo poslovnog subjekta i njemu služi, pri čemu su joj osnovne funkcije: pregled računovodstvenog sistema i sa njime povezanog sistema internih kontrola, ispitivanje finansijskih i poslovnih informacija, provera usklađenosti sa zakonskim propisima, kao i sa politikama i odlukama rukovodstva i ostalim internim zahtevima),
- **Državna revizija** – reguliše se posebnim zakonskim propisima i obuhvata reviziju državnih prihoda i rashoda, reviziju finansijskih izveštaja i finansijskih transakcija svih subjekata koji se finansiraju iz budžeta,
- **Eksterna revizija** – odnosi se na nezavisnu aktivnost ovlašćenih revizora koja je usmerena na izražavanje mišljenja o tome da li su finansijski izveštaji, po svim materijalno bitnim pitanjima, sastavljeni i prikazani u skladu sa primenljivim okvirom za finansijsko izveštavanje.

Međunarodna federacija računovođa (International Federation of Accountants – IFAC) donela je Etički kodeks za profesionalne računovođe koji ustanovljava standarde za ponašanje profesionalnih računovođa i postavlja osnovne principe koje oni treba da primenjuju radi postizanja zajedničkih ciljeva.

Ciljevi računovodstvene i revizorske profesije su:

- **funkcionisanje prema najvišim profesionalnim standardima,**
- **dostizanje najvišeg nivoa izvođenja i**
- **udovoljavanje zahtevima javnog interesa.**

Ciljevi računovodstvene i revizorske profesije zahtevaju da se ostvare četiri osnovne potrebe:

- **Poverenje** (potreba za poverenjem u informacije i informacioni sistem),
- **Profesionalizam** (potreba za pojedincima, koje klijenti, poslodavci ili druge zainteresovane strane mogu jasno da identifikuju kao profesionalce u oblastima računovodstva),
- **Kvalitet usluga** (potreba za uveravanjem da su sve usluge koje pružaju profesionalne računovođe izvršene u skladu sa najvišim standardima izvođenja),
- **Sigurnost** (korisnici usluga koje pružaju profesionalne računovođe treba da budu sigurni da postoji okvir profesionalne etike koji reguliše pružanje tih usluga).

Kako bi se postigli ciljevi računovodstvene/revizorske profesije, potrebno je da se njeni predstavnici pridržavaju sledećih osnovnih principa:

- **Integritet** (iskrenost i poštenje prilikom obavljanja profesionalnih usluga),
- **Objektivnost** (računovođa/revizor treba da bude pravičan i da ne podleže predrasudama ili pristrasnostima, sukobu interesa ili uticajima drugih koji mogu da ugroze njegovu objektivnost),
- **Profesionalna osposobljenost i dužna pažnja** (pružanje usluge sa dužnom pažnjom, kompetentnošću i marljivošću, stalna obaveza održavanja profesionalnog znanja i sposobnosti na potrebnom nivou, kako bi klijent/poslodavac iskoristili prednost kompetentne profesionalne usluge, zasnovane na savremenom razvoju i praksi, zakonskim propisima i tehnikama),

- **Poverljivost** (poštovanje poverljivosti informacija do kojih je došao u toku pružanja profesionalnih usluga i zabrana obelodanjivanja bilo koje od tih informacija bez odgovarajućeg i posebnog odobrenja, osim kada za to postoji zakonsko ili profesionalno pravo ili obaveza da informaciju obelodani),
- **Profesionalno ponašanje** (delovanje u skladu sa dobrom reputacijom profesije i uzdržavanje od bilo kakvog ponašanja koje može da diskredituje profesiju),
- **Tehnički standardi** (pružanje profesionalnih usluga u skladu sa važećim tehničkim i profesionalnim standardima).

Revizor izražava mišljenje o tome da li su finansijski izveštaji, po svim materijalno značajnim pitanjima, sastavljeni u skladu sa utvrđenim zahtevima/okvirom za izveštavanje.

Materijalnost predstavlja jedan od najvažnijih koncepata na kojima se zasniva revizija, pri čemu se informacija smatra materijalnom, ako bi njenim izostavljanjem ili pogrešnim iskazivanjem, uticali na korisnike finansijskih izveštaja.

Materijalnost pruža prag, ili tačku razgraničenja u postupku revizorskog rasuđivanja i predstavlja prvenstveno kvantitativni koncept.

Materijalnost se koristi prilikom sledećih revizorskih aktivnosti:

- definisanja prirode, vremena i obima revizorskih procedura i
- procene efekata pogrešnih iskazivanja u finansijskim izveštajima.

Između materijalnosti i rizika postoji odnos obrnute proporcionalnosti (što je revizorski rizik viši, to je prag materijalnosti niži).

Revizorski dokazi su informacije koje je revizor pribavio u vezi sa izvođenjem zaključaka na kojima se zasniva mišljenje revizora.

Revizorski dokaz obuhvata izvornu dokumentaciju i računovodstvene evidencije koje čine podlogu za sastavljanje finansijskih izveštaja, kao i potkrepljujuće informacije iz drugih izvora.

Osnovne karakteristike svakog revizorskog dokaza su:

- Dovoljnost i
- Adekvatnost,

pri čemu je dovoljnost je merilo obima pribavljenih dokaza, dok je adekvatnost merilo kvaliteta revizorskog dokaza, njegovog značaja u odnosu na konkretnu tvrdnju, kao i njegove pouzdanosti.

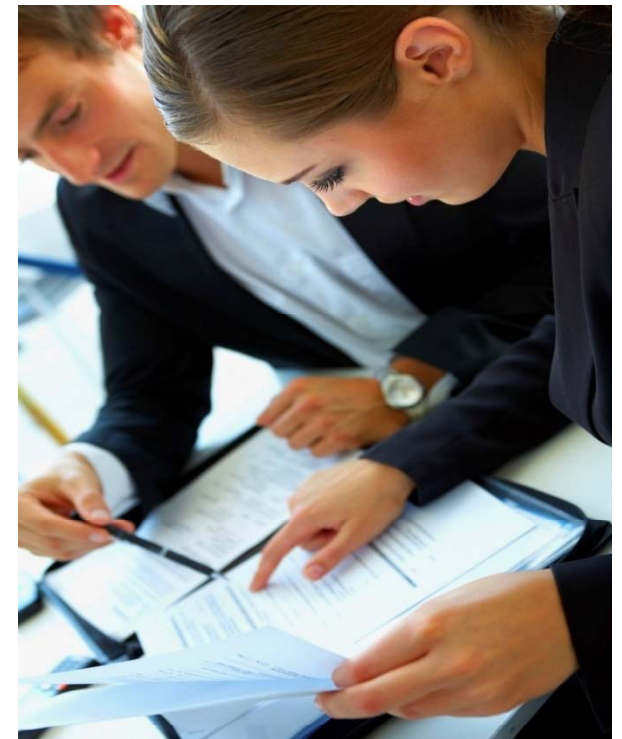

Razvoj privrede doveo je do pojave velikih poslovnih sistema koji imaju mnogo vlasnika, najčešće akcionara. I vlasnici i država su zainteresovani da znaju sledeće u vezi sa poslovnim subjektima:

- Da li je poslovanje stabilno i da li ima budućnost (going concern)?
- Da li su preduzete sve neophodne mere da se spreči nastajanje pronevera i prevara?
- Da li se njima upravlja na odgovarajući način?
- Da li je informaciona baza istinita, autentična i zaštićena?
- Da li direktori raspolažu pouzdanim i adekvatnim informacijama za donošenje odluka?
- Postoji li adekvatna kontrola?
- Kakav je uticaj poslovanja na ekologiju?
- Da li postoje slabosti koje ga mogu uzdrmati ili dovesti u krizu?

Nezavisno od vrste revizorskog angažmana, tipa klijenta ili vremenskog okvira trajanja angažmana, određene revizorske procedure je uvek potrebno ispoštovati budući da pokrivaju oblast opštih revizorskih rizika:

- Nastavak poslovanja
- Poštovanje zakona i drugih propisa
- Stanje sudskih sporova
- Odnosi sa povezanim licima
- Događaji nakon datuma bilansa stanja
- Pismo rukovodstvu klijenta

Mišljenje revizora mora biti izdato u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i u praksi postoje sledeći tipovi mišljenja:

- Pozitivno mišljenje,
- Mišljenje sa rezervom,
- Negativno mišljenje,
- Uzdržano mišljenje.

cutting through complexity™

Hvala!

© 2012 KPMG d.o.o. Beograd, a [jurisdiction] [legal structure] and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (KPMG International), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name, logo and 'cutting through complexity' are registered trademarks or trademarks of KPMG International Cooperative (KPMG International).